

Sygnatura akt I C 563/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 25-09-2018 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Porada-Łaska

Protokolant: sekretarz sądowy Sylwia Marek

po rozpoznaniu w dniu 25-09-2018 r. w Kaliszu na rozprawie

sprawy z powództwa P. (...)z siedzibą we W.

przeciwko M. S. (1)

o zapłatę 8 085,95 zł

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powoda P. (...)z siedzibą we W. na rzecz pozwanej M. S. (1) kwotę 1.200,00 zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu przez adwokata M. S. (2) prowadzącego Kancelarię Adwokacką w K..

SSR Katarzyna Porada - Łaska

Sygn. akt I C 563/18

UZASADNIENIE

P. (...)z siedzibą we W., wystąpił z powództwem przeciwko M. S. (1) o zapłatę 8.085,95 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP naliczanymi od dnia wniesienia pozwu oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód stwierdził, że na podstawie umowy cesji zawartej z (...) Bank (...) S.A., nabył wierzytelność w stosunku do pozwanej z tytułu umowy bankowej z 23.04.2009 r.

Sąd Rejonowy w Lublinie stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty i przekazał sprawę do rozpoznania tutejszemu sądowi.

Postanowieniem z 12.03.2018 r. przyznano pozwanej adwokata z urzędu.

Pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia. Wywiedziono także, iż ugoda zawarta przez strony nie doprowadziła do przerwy w biegu przedawnienia albowiem pozwana – z uwagi na swoją sytuację rodzinną – podpisując ugodę była w stanie wyłączającym swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Nadto zakwestionowano powództwo także co do zasady i wysokości dochodzonego roszczenia.

W odpowiedzi na to powód – w pismach z 29.05.2018 r. i 22.08.2018 r. - podniósł, że roszczenia z umowy bankowej stały się wymagalne z dniem 29.05.2011 r., natomiast roszczenie z ugody – 18.12.2014 r. Jednakże pozwana podpisując ugodę zrzekła się zarzutu przedawnienia podpisując ugodę. Powód podał m.in.(k. 75): ”pozwana przyznała, że zawarła ugodę, kiedy dla roszczenia z umowy kredytowej upłynął już termin przedawnienia”.

Nadto powód w żadnym z tych pism powód nie odniósł się do zarzutu nieważności umowy ugody – podniesionego przez pełnomocnika pozwanej na podstawie art. 82 k.c.

Na rozprawie w dniu 25.09.2018 r. pełnomocnik pozwanej (k. 92) zakwestionował datę wymagalności roszczeń poprzednika prawnego powoda wskazaną przez powoda na 29.05.2011 r., wywodząc, iż twierdzenie to w żaden sposób nie zostało wykazane.

Z ostrożności procesowej podnosił także przedwczesność roszczenia bowiem powód nie udowodnił, że wypowiedział pozwanej umowę ugody.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwana M. S. (1) zawarła z (...) Bank S.A. (następnie przejętym przez (...) Bank (...) S.A.) w dniu 23.04.2009 r. umowę pożyczki gotówkowej nr (...).

W dniu 21.06.2011 r. został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny, zgodnie z którym roszczenia Banku wobec pozwanej z tytułu przedmiotowej umowy wynosiły – na dzień wystawienia tytułu - 4.260,26 zł.

Postanowieniem z 26.07.2012 r. Sąd Rejonowy w Kaliszu nadał klauzulę wykonalności powyższemu tytułowi – postanowieniem z 26.07.2012 r. sygn. akt I Co (...).

Następnie, na wniosek (...) Bank (...) S.A., toczyło się postępowanie egzekucyjne, pod sygn. Km(...), umorzone na wniosek wierzyciela postanowieniem z 7.11.2013 r.

(dowód: umowa pożyczki k. 65-70, bte 83-845, postanowienie w sprawie I Co (...) k. 86-87, postanowienie w sprawie Km (...) k. 88)

W dniu 27.09.2013 r. została zawarta pomiędzy powodem a (...) Bank (...) S.A. umowa cesji pakietu wierzytelności.

(dowód: umowa cesji k. 9-12)

W dniu 24.04.2014 r. powód zawarł z pozwaną umowę ugody, w której zawarte jest oświadczenie, że pozwana uznaje wierzytelność opisaną w ugodzie. Wysokość zobowiązania pozwanej określona na kwotę 6.236,69 zł.

(dowód: ugoda k. 24-26)

Pozwana w chwili zawierania powyższej ugody była w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

(okoliczność przyznana)

Pozwana zaciągnęła przedmiotową pożyczkę celem pomocy swojej jedynej córce w leczeniu choroby nowotworowej. Córka pozwanej zmarła w 2011 r. Pozwana się załamała, córka była jedyną bliską jej osobą; pozwana samotnie ją wychowywała. Jak zeznawała pozwana: „cały świat mi się urwał, nie wiedziałam, co się wokół mnie dzieje”. Pozwana nie podjęła leczenia psychiatrycznego, nie miała na to środków. Jej życie stało się wegetacją, pozwana w ogóle nie pamięta co się działo przez kilka lat po śmierci jej jedyne dziecko. Nie pamięta, że zawierała jakąkolwiek umowę ugody. Nie pamięta, czy ktoś z przedstawicieli powoda u niej był, czy do niej dzwonił, co jej tłumaczył/wyjaśniał.

(dowód: zeznania pozwanej k. 93)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przytoczonych wyżej dowodów, których prawdziwość i wiarygodność nie budzi wątpliwości.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlega oddaleniu.

Po pierwsze powód nie wykazał posiadania legitymacji czynnej w przedmiotowym procesie. Okoliczność tę należy badać z urzędu. Powód udowodnił, zawarcie umowy z (...)A. (...), jednakże nie wykazał, że nabył wierzycelność względem pozwanej.

Potwierdzenia nabycia wierzycelności nie mógł stanowić wyciąg z elektronicznego załącznika do umowy cesji. W ocenie Sądu nie można było przyjąć, że przedstawiony przez powoda wydruk komputerowy dowiódł istnienia w jakimś systemie komputerowym zestawienia nabytych wierzycelności. Nadto dokument ten również nie nosił cech jednoznacznie identyfikujących go z zawartą umową sprzedaży wierzycelności. Z jego treści wynika jedynie, że stanowił automatycznie wygenerowany wyciąg z załącznika do umowy sprzedaży wierzycelności zawartej w dniu 27.09.2013r. jednakże twierdzenie to nie zostało niczym potwierdzone. Dokument ten nie zawiera pieczęci banku i funduszu sekurytyzacyjnego. Nie został również opatrzony podpisami osób zawierających umowę cesji, jak również pieczęci notariusza przed którym została zawarta ta umowa. Sam podpis złożony przez pełnomocnika powoda reprezentującego powoda przed tutejszym sądem nie dowodzi prawdziwości tego dokumentu. Nie został on bowiem opatrzony kontrasygnatą „za zgodność z oryginałem”. Treść pełnomocnictwa przedłożonego w sprawie nie upoważniała także pełnomocnika będącego radcą prawnym do składania oświadczeń co do przedmiotu umowy łączącej strony. Z treści pełnomocnictwa wynika jedynie, że pełnomocnik umocowany był do składania wniosków i innych pism procesowych do sądu, innych organów i urzędów, załączników do tych pism oraz podpisywania wyciągów z ksiąg rachunkowych. Pełnomocnictwo nie zawierało zatem umocowania do składania materialnoprawnego oświadczenia.

Co więcej, jak wynika z umowy cesji załącznikiem o numerze 5 miał być wykaz wierzycelności oraz płyta CD z danymi dotyczącymi wierzycelności.

Wobec tego dowodem na to, że konkretna wierzycelność była przedmiotem cesji może być tylko i wyłącznie załącznik nr 5 tzn. wykaz wierzycelności albo wyciąg z tego wykazu indywidualizujący wierzycelność wobec pozwanego. Wszak płyta CD miała zawierać dane dotyczące wierzycelności - zawarte w wykazie wierzycelności tj. zał. nr 5, będącym w tej sytuacji dokumentem źródłowym. Brak tego dokumentu pierwotnie określającego wierzycelność uniemożliwia weryfikację dokumentu wtórnego, jakim jest załączony wydruk.

Nadto w tytule dokumentu „wyciąg z elektronicznego załącznika do umowy cesji”, podczas gdy elektronicznego załącznika do umowy w ogóle nie było.

Nie ma więc pewnego dowodu na to, że wygenerowany z systemu komputerowego wyciąg pochodzi z załącznika, o którym mowa w umowie cesji.

Po drugie – roszczenia powoda uległy przedawnieniu.

Na podstawie art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu roszczenie przysługuje, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzekł się zarzutu przedawnienia. W myśl art. 118 k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi 10 lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczenia wynikające z prowadzenia działalności gospodarczej (...) lata. Termin przedawnienia roszczeń dochodzonych niniejszym pozwem wynosi 3 lata.

Powód ograniczył się do złożenia oświadczenia, iż wymagalność roszczeń z umowy pożyczki nastąpiła w dniu 29.05.2011 r. Jednakże pełnomocnik pozwanej zaprzeczył temu, podnosząc iż termin wymagalności roszczeń z umowy bankowej nie został przez stronę powodową wykazany.

Taka argumentacja zasługuje na akceptację. Rzeczywiście brak jest dowodu na to, kiedy Bank wypowiedział pozwanej umowę. Bankowy tytuł egzekucyjny jest wystawiany dopiero, gdy roszczenia są wymagalne, ale przecież żaden

przepis nie nakłada na Bank obowiązku wystawienia bte w określonym terminie licząc od terminu wymagalności jego roszczeń. Wobec tego nie wiadomo kiedy roszczenia Banku były wymagalne.

Z kolei sam powód w piśmie 22.08.2018 r. podaje, iż: „pozwana zawarła ugodę, kiedy dla roszczenia z umowy kredytowej upłynął już termin przedawnienia”.

Zatem uprawnione jest przyjęcie, że do przedawnienia roszczeń Banku doszło jeszcze przed zawarciem ugody z 24.04.2014 r.

W tym miejscu można jeszcze dodać, iż powód jako nabywca wierzytelności od Banku, nie może skutecznie powoływać się na przerwy w biegu terminu przedawnienia w postaci złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, czy złożenia wniosku przez Bank w wszczęcie postępowania egzekucyjnego, umorzonego następnie na podstawie art. 825 p. 1 k.p.c. W tym zakresie Sąd w składzie niniejszym w całości podziela poglądy i argumentację zawartą w uchwałach SN z 2.04.2004 r. w sprawie III Czp 9/04 oraz z 29.06.2016 r. III Czp 29/16 a także z 19.02.2015 r. III Czp 103/14.

Po trzecie: umowa ugody łącząca strony była nieważna.

Zgodnie z art. 230 k.p.c. gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, Sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane.

Powód, wezwany do zajęcia stanowiska w przedmiocie zarzutów podniesionych przez stronę pozwaną, m.in. zarzutu nieważności umowy ugody, pod rygorem skutków z art. 230 k.p.c., w ogóle nie odniósł się do tego właśnie zarzutu.

Wobec tego biorąc pod uwagę wyniki całego postępowania, w szczególności zeznania pozwanej, uprawnione jest przyjęcie, że w chwili zawierania umowy ugody spełnione były przesłanki art. 82 k.c., tzn. pozwana była w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji oraz wyrażenie woli.

W tym miejscu należy podkreślić, iż pełny kontakt z pozwaną był właściwie niemożliwy. Pamięć pozwanej urywa się na dacie śmierci córki w 2011 r. Pozwana miała nawet problem z podaniem wysokości emerytury, z której się utrzymuje. Pozwana w ogóle nie pamięta tego, że zawarła jakąkolwiek ugodę, a tym bardziej w jakich okolicznościach.

Nawet przy przyjęciu, posłużenie się przez Sąd w okolicznościach niniejszej sprawy normą prawną art. 230 k.p.c., w kontekście przesłanek z art. 82 k.c., jest zbyt daleko idące, zważyć należy co następuje:

Powód nie wykazał, że pozwana zawierając ugodę z 24.04.2014 r. zrzekła się zarzutu przedawnienia. Wprawdzie taka jednostronna czynność prawna jaką jest zrzeczenie się zarzutu przedawnienia może być złożona w sposób dorozumiany, jednakże ma to miejsce jedynie wtedy, gdy okoliczności towarzyszące temu oświadczeniu w niewątpliwym sposób wskazują na taki zamiar dłużnika.

Powód takich okoliczności ani takiego zamiaru pozwanej nie wykazał, a strona pozwana tego nie przyznała.

W ocenie Sądu Najwyższego uznanie przedawnionego roszczenia może zawierać także zrzeczenie się zarzutu przedawnienia, jeżeli z treści oświadczenia lub okoliczności, w których zostało złożone, wynika taka wola dłużnika (wyroki SN z dnia 21 listopada 2008 roku, VC CSK 164/08, LEX nr 500167, z dnia 17 października 2008 roku, I CSK 105/08, OSNC 2009, nr 11, poz. 153, z dnia 12 października 2006 roku, I CSK 119/06, LEXnr395217, z 15 października 2004 roku, II CK 68/04, LEX nr 500196, z dnia 21 lipca 2004 roku, V CK 620/03, LEXnr137673, z5czerwca2002r, IV CKN 1013/00, LEX nr 80261).

Dla przyjęcia uznania niewłaściwego roszczenia, prowadzącego do przerwania biegu terminu przedawnienia, niezbędne jest aby składając swoje oświadczenie dłużnik z rozeznaniem dawał wyraz temu, iż wierzycielowi przysługuje w stosunku do niego wierzytelność wynikająca ze skonkretyzowanego stosunku prawnego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 16.03.2012 r., IV CSK 366/11, publ. Legalis nr 490955).

Powyższy sposób rozumowania podzielił Sad Okręgowy w Kaliszu w sprawie o zbliżonym stanie faktycznym i prawnym sygn. akt I ACa 604/18.

Tymczasem w niniejszej sprawie w 2014 r., kiedy to pozwana miała obiecywać powodowi spłatę całego zadłużenia oraz uznać dług, czy też zrzec się zarzutu przedawnienia, pozwana była w takim stanie, że niczego nie pamięta. Nie kojarzy okoliczności zawarcia ugody, ani w ogóle nie rozumie czym jest uznanie długu, przedawnienie, czy zrzeczenie się zarzutu przedawnienia. Nie sposób więc przyjąć, że pozwana działała z rozeznaniem. Z treści ugody nie wynika, że pozwana zrzeka się zarzutu przedawnienia, powód nie wykazał także takich okoliczności, które świadczyłyby o tym, że taka była wola pozwanej; pozwana zaś posiadaniu takiej woli zaprzeczyła.

Te wszystkie powyższe okoliczności świadczą także o tym, że pozwana nie uznała w sposób świadomy swoich zobowiązań.

Nie można uznać, by poprzez podniesienie zarzutu przedawnienia doszło do nadużycia prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c. Oceniając zarzut pozwanej z punktu widzenia zgodności z zasadami współzycia społecznego, należy stwierdzić, że podniesienie tego zarzutu nie stanowi w przedmiotowej sprawie nadużycia prawa. Przede wszystkim brak jest danych przemawiających za tym, aby pozwana zachowywała się w stosunku do powoda albo zbywcę wierzytelności w sposób nielojalny, przez co doprowadziła do przedawnienia roszczenia.

Należy podkreślić, iż powód jest pomiotem profesjonalnym, a pozwana konsumentem. To powód jako podmiot zajmujący się profesjonalnie skupowaniem wierzytelności i ich dochodzeniem nie postąpił lojalnie wobec pozwanej doprowadzając do zawarcia ugody z osobą, która z uwagi na swój stan zdrowia nie działała z rozeznaniem co do treści i skutków takiej ugody.

Zatem biorąc pod uwagę powyższe rozważania oraz okoliczności niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż ugoda zawarta pomiędzy stronami narusza zasady współzycia społecznego i jest nieważna, po myśli art. 58 par. 2 k.c.

Przy odmiennej interpretacji przedmiotowej sytuacji prawej zaznaczyć trzeba, że powód nie udowodnił, iż doszło do wypowiedzenia ugody, a zatem nie wykazał wymagalności roszczenia. Powód nie przedstawił nawet dowodu nadania pisma zawierającego wypowiedzenie ugody.

Wobec tego, orzeczono jak w p. 1 sentencji.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Na koszty procesu złożyło się jedynie wynagrodzenie dla adwokata reprezentującego pozwaną z urzędu, po myśli § 8 p. 4 i §4 p. 3 rozporządzenia MS z 3.10.2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714).

W związku z tym, orzeczono jak w p. 2.

SSR Katarzyna Porada – Łaska